

HIŠA ZA OTROKE

BARNAHUS - VODILNI EVROPSKI MODEL OBRAVNAVE
OTROK, KI SO ŽRTVE ALI PRIČE (SPOLNIH) ZLORAB

HISA-ZA-OTROKE.SI

ISLANDSKI MODEL BARNAHUS

MODEL DOBRE PRAKSE PO MNENJU SVETA EVROPE

Kadar je otrok žrtev ali priča spolnega ali drugega nasilja, **je dolžnost odraslih, da ga zaščitijo in mu pomagajo**. Otroku se tako večkrat sreča z vrsto strokovnjakov v različnih okoljih, pri čemer vedno znova podoživlja svojo travmatično izkušnjo, kar predstavlja tveganje za travme v njegovem nadaljnjem življenju.

Svet Evrope si kot vodilna organizacija za varovanje človekovih pravic prizadeva popolnoma ustaviti zlorabljanje, izkoriščanje, trgovanje in vse druge oblike nasilja nad otroki. *Življenje brez nasilja* je eno od ključnih prednostnih področij Strategije Sveta Evrope o otrokovih pravicah. Kot eno najhujših oblik nasilja nad otroki je Svet Evrope prepoznal spolno izkoriščanje in spolno zlorabo. **V svojih prizadevanjih za njuno izkoreninjenje je model Barnahus označil kot primer dobre prakse**. Gre za otrokom prijazen multidisciplinaren in medinstitucionalen (MDMI) model za obravnavo otrok, ki so žrtve ali priče nasilja. Omogoča učinkovito sodelovanje med institucijami, ki svoje naloge opravljajo v otrokom prijaznih prostorih z namenom, da se prepreči sekundarna viktimizacija otroka.

Model Barnahus med preiskovalnim ali sodnim postopkom **v ospredje postavlja največjo korist otroka** in upošteva, da je otrokova izpoved ključnega pomena za prepoznavanje ter preiskovanje zlorabe tako za namen kazenskega pregona kot za zaščito otroka in njegovo terapevtsko obravnavo.

Po modelu Barnahus so se po evropskih državah oblikovali različni tipi MDMI služb in centrov, vsem pa so – tudi naši Hiši za otroke – skupna naslednja ključna merila:

- otrokom nudijo prijazno in varno okolje, ki **na enem mestu združuje usklajeno ter učinkovito obravnavo otrok**, žrtev spolnega izkoriščanja in spolne zlorabe, lahko pa tudi drugih oblik nasilja;
- njihov namen je podpora otroku, ki je žrtev ali priča nasilja, in **preprečevanje vnovične travmatizacije otroka** med postopkom preiskave ter postopkom pred sodiščem;
- njihov cilj je **usklajevanje vzporednih kazenskih preiskovalnih postopkov in postopkov za zaščito otroka**, zato da se potencialna otrokova travma, ki jo lahko povzroči podoživljanje izkušenj brez ustreznega odziva in podpore, zmanjša;
- ključna vloga je **zbiranje veljavnih dokazov, ki se lahko uporabijo v sodnem postopku**, s spodbujanjem otroka k sodelovanju pri razgovoru in pridobivanju potrebnih informacij;
- **otroku nudijo pomoč** in podporo, kar vključuje oceno psihičnega stanja in po potrebi terapijo.

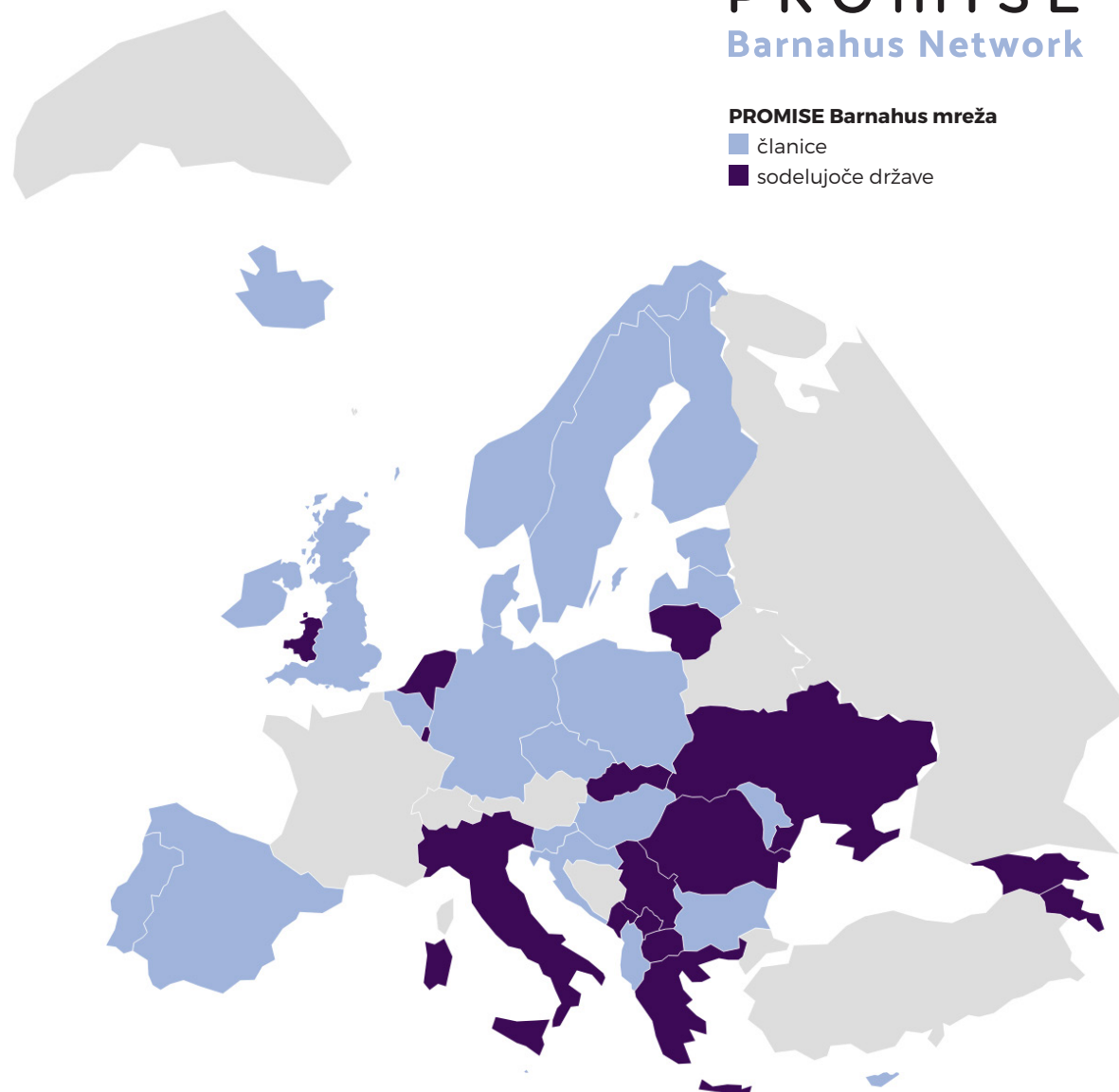
Model Barnahus je v tujini sicer zasnovan predvsem kot odziv na spolne zlorabe otrok, v **Hiši za otroke v Sloveniji pa od 1. 5. 2024 obravnavamo tudi otroke, ki so žrtve ali priče drugih kaznivih dejanj z elementi nasilja**. Ob presoji sodišča, da gre za največjo korist otroka, se lahko v Hiši za otroke zagotovi celostna obravnava tudi mladoletniku, ki še ni star 18 let, zoper katerega teče predkazenski ali kazenski postopek.

Večina MDMI služb in centrov se je zaradi boljšega sodelovanja in lažje izmenjave strokovnih znanj ter izkušenj povezala v **PROMISE Barnahus Network**, ki trenutno združuje 36 institucij iz 22 držav. Slovenija je ena izmed ustanovnih članic mreže, ki je bila ustanovljena leta 2019 v Helsinkih.

PROMISE Barnahus Network

PROMISE Barnahus mreža

- članice
- sodelujoče države

UMESTITEV HIŠE ZA OTROKE V SLOVENIJI

Ideja o vzpostavitvi Hiše za otroke po modelu Barnahus v Sloveniji se je porodila na Ministrstvu za pravosodje Republike Slovenije. Kot del uvedbe modela je nastal **Zakon o zaščiti otrok v kazenskem postopku in njihovi celostni obravnavi v hiši za otroke** (Uradni list RS, št. 54/21; v nadaljnjem besedilu: **ZZOKPOHO**), ki celovito in sistemsko ureja obravnavo otrok, žrtev in prič kaznivih dejanj. Upoštevajoč največjo korist otroka in preprečevanje sekundarne viktimizacije otrok, žrtev in prič kaznivih dejanj, zakon z jasnimi izhodišči dopolnjuje kazensko zakonodajo.

OTROKOVA POT V KAZENSKEM POSTOPKU

Na sliki je prikazano, kakšno pot mora prehoditi otrok od izpovedbe do zaključka kazenskega postopka. Otrokova izkušnja, ko je kot priča primoran sodelovati v kazenskem postopku, pa je lahko drugačna, če se sodišče odloči in odredi njegovo celostno obravnavo v Hiši za otroke. **V Hiši za otroke je tako otrok postavljen v središče celotnega procesa.**

OTROKOVA IZPOVED

Proces razkritja je ključna točka pri otrokovem okrevanju po izkušnji zlorabe, saj na eni strani omogoča sprožitev intervencij, ki zlorabo ustavijo, na drugi pa zagotavljanje podpore za zmanjšanje možnosti in resnosti posledic, ki jih ima izkušnja zlorabe na otrokov celostni razvoj.

CENTER ZA SOCIALNO DELO

Pri obravnavi otrok, ki so žrtve kaznivih dejanj, ima pomembno vlogo tudi center za socialno delo, ki izvaja naslednje korake: **oceni stopnjo tveganja in varnosti otroka**, zagotavlja psihosocialno pomoč in sodeluje z drugimi institucijami za celovito podporo otroku ter njegovi družini. Poleg tega oceni družinsko okolje, **sproži pravne postopke za zaščito otroka**, če so potrebni, in spremlja situacijo ter izvaja nadaljnje intervencije za zaščito otroka. **Cilj je zagotoviti varno in podporno okolje** ter preprečiti nadaljnje nasilje v družini, pri čemer je pomembno nuditi otrokom ustrezno pomoč in podporo za okrevanje.

POLICIJA

Vloga policije pri prijavi suma kaznivega dejanja nad otrokom je še posebej pomembna in občutljiva, saj gre za zaščito najranljivejših članov družbe. Pri nasilju nad otrokom so policisti zavezani k hitremu in učinkovitemu ukrepanju. **Policija izvaja preiskavo, da ugotovi, kaj se je zgodilo, in identificira morebitnega storilca.** Zbrati mora čim več podatkov o dogodku, vključno s časovnim potekom, morebitnimi pričami in zdravstvenim stanjem otroka. V primeru da policija zbere dovolj dokazov, poda kazensko ovadbo na tožilstvo.

TOŽILSTVO

Tožilstvo prouči kazensko ovadbo in sestavi zahtevo za preiskavo ali predlog za preiskavo posameznih preiskovalnih dejanj ter to posreduje (preiskovalnemu) sodniku.

PREISKAVA ALI POSAMEZNO PREISKOVALNO DEJANJE NA SODIŠČU

Če se sodišče strinja z zahtevo tožilstva, izda sklep o preiskavi ali izvede posamezna preiskovalna dejanja. Sodnik lahko poleg drugih preiskovalnih dejanj (zaslišanj prič) **odredi celostno obravnavo otroka, mladoletnega oškodovanca ali priče v Hiši za otroke.** Sodnik po zaključeni preiskavi ali opravljenih preiskovalnih dejanjih konča preiskavo in spis pošlje nazaj tožilstvu.

TOŽILSTVO

Če se tožilstvo (na podlagi zbranih dokazov in ob upoštevanju dokaznih standardov) odloči za nadaljevanje pregona, na sodišče vloži obtožni akt (obtožnico ali obtožni predlog).

GLAVNA OBRAVNAVA NA SODIŠČU

Na glavni obravnavi državni tožilec predstavi obtožnico, sodnik (senat) poslušajo zagovor obdolženca in izvede druge dokaze (npr. zasliši priče, pregleda fotografije, prebere mnenje izvedenca itd.). **Pogleda se tudi posnetek zaslišanja otroka, ki je bilo izvedeno v Hiši za otroke v fazi preiskave.** Zakon o kazenskem postopku pa dopušča tudi možnost, da se otroka na glavni obravnavi še enkrat zasliši, zaslišanje pa je lahko ponovno izvedeno v Hiši za otroke. Na podlagi vsega tega sodišče odloči, ali je obtoženec storil očitano kaznivo dejanje, ali je zanj kazensko odgovoren in o kazenski sankciji ter drugih ukrepih. Sodnik sodbo izreče na naroku.

KAJ JE HIŠA ZA OTROKE?

Hiša za otroke je **otroku prijazen in varen prostor**, ki pod eno streho združuje več služb, pomembnih za zagotavljanje celostne obravnave otrok. Te z medsebojnim sodelovanjem zasledujejo cilj preprečiti oziroma čim bolj **zmanjšati vnovično travmatizacijo in sekundarno viktimizacijo otrok**, žrtev ali prič kaznivih dejanj, ki so se znašli v predkazenskem ali kazenskem postopku.

V Hiši za otroke za potrebe sodnega postopka usposobljeni strokovnjaki **opravijo forenzični intervju z otrokom**, poleg tega pa otrokom nudimo **pomoč pri njihovem psihosocialnem okrevanju** po travmatski izkušnji.

SKUPAJ SPREMINJAMO
OTROKOVO IZKUŠNJO
SODNEGA POSTOPKA.

V HIŠI ZA OTROKE VES ČAS CELOSTNE OBRAVNAVE ZASLEDUJEMO OTROKOVO NAJVEČJO KORIST, SPOŠTUJEMO DOSTOJANSTVO OTROKA TER UPOŠTEVAMO NJEGOVE INDIVIDUALNE LASTNOSTI, PRI ČEMER ZASLEDUJEMO CILJ PRIDOBITI OTROKOVO IZPOVEDBO, KI BO IMELA DOKAZNO VREDNOST V SODNEM POSTOPKU.

KAJ NI HIŠA ZA OTROKE?

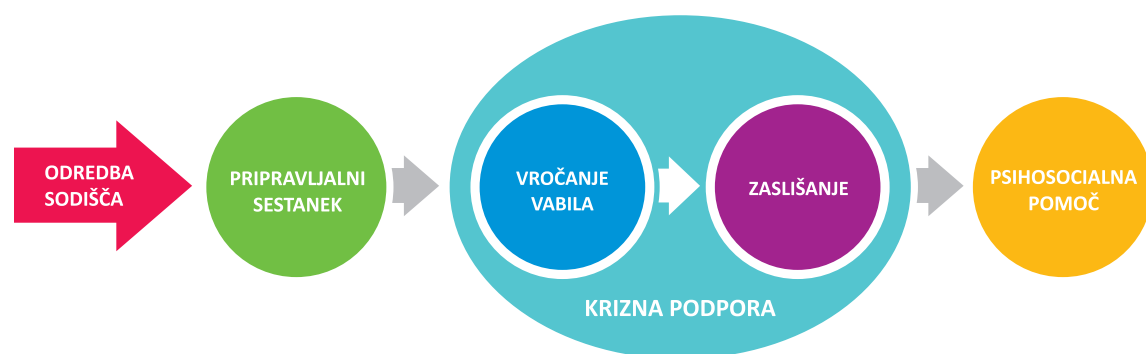
Samo ime Hiša za otroke nas lahko zavede k napačnemu razumevanju tega koncepta, saj hišo kaj kmalu asociiramo z varno hišo ali kriznim centrom.

- Hiša za otroke **NI krizni center**. Krizni center je namenjen otrokom in mladostnikom, ki se znajdejo v stiski, zaradi katere je nujna izločitev iz okolja, v katerem bivajo.
- Hiša za otroke **NI varna hiša**. Varna hiša je stanovanjska hiša, ki predstavlja varen prostor, kamor se lahko pred nasiljem odmaknejo ženske in njihovi otroci.
- Za razliko od kriznega centra ali varne hiše **otroci v Hiši za otroke ne bivajo**, ampak so v njej vključeni v celostno obravnavo po ZZOKPOHO.

CELOSTNA OBRAVNAVA OTROKA V HIŠI ZA OTROKE

Celostna obravnava vključuje izvedbo zaslišanja po metodi forenzičnega intervjuja s strani za to usposobljenega strokovnjaka, in to da vsak otrok dobi svojega svetovalca, ki mu nudi krizno podporo in pomoč skozi celoten potek obravnave v Hiši za otroke. Svetovalec lahko otroku nudi tudi psihosocialno pomoč z namenom širše obravnave otrokove dobrobiti in zaščite.

POTEK CELOSTNE OBRAVNAVE

Celostna obravnava otroka v Hiši za otroke se začne s **pisno odredbo sodišča**, ki jo lahko sodišče odredi po uradni dolžnosti ali na predlog upravičenega tožilca, osumljenca ali obdolženca, zagovornika, zakonitega zastopnika otroka, pooblaščenca otroka ali otroka, ki je že dopolnil 16 let.

Izvede se **pripravljalni sestanek**, na katerem se strankam in udeležencem postopka pojasni potek zaslišanja, razjasni pravno relevantne okoliščine primera in druga dejstva, pomembna za izvedbo zaslišanja.

Svetovalec otroku nudi **krizno podporo**, ki vsebuje psihološko podporo ob vročanju vabila in na dan zaslišanja.

Po samem zaslišanju otroku pripada možnost vključitve v **psihosocialno pomoč**, ki vključuje tedensko obravnavo otroka v trajanju šestih mesecev in jo izvaja otrokov svetovalec.

SPOLNE ZLORABE SO VELIKO BOLJ POGOST POJAV, KOT SI MISLIMO. VSAK PETI OTROK JE DOŽIVEL ENO OD OBLIK SPOLNEGA NASILJA. V VEČINI PRIMEROV OTROKE ZLORABLJAJO LJUDJE, KI JIH OTROCI POZNAJO, SPOŠTUJEJO IN JIM ZAUPAJO. TO POMENI, DA OTROCI POSTANEJO ŽRTVE SVOJIH NAJBLIŽJIH, KI ZA ZLORABO IZRABIJO SVOJO MOČ NAD OTROKI.

POGOJI ZA OBRAVNAVO V HIŠI ZA OTROKE

Otroku, žrtvi ali priči kaznivega dejanja, se celostna obravnava v Hiši za otroke zagotavlja po odredbi sodišča v primeru storjenih kaznivih dejanj zoper človečnost, življenje in telo, spolno nedotakljivost, zakonsko zvezo, družino in otroke ter kaznivih dejanj iz 131. do 138., 140., 143., 283., 284., 286., 296., 323. in 324. člena Kazenskega zakonika (KZ-1).

Celostno obravnavo lahko sodišče odredi za:

- otroka, ki je kot žrtev ali priča vključen v predkazenski ali kazenski postopek, torej za osebo, mlajšo od 18 let;
- otroka, ki je oškodovanec ali priča drugega kaznivega dejanja, če to zahteva zagotavljanje otrokove največje koristi;
- otroka, ki še ni star 18 let, zoper katerega teče predkazenski ali kazenski postopek, če to zahteva zagotavljanje otrokove največje koristi.

Pri obravnavi otroka strokovnjaki Hiše za otroke upoštevajo specifične primere, kot so vrsta, narava ter okoliščine kaznivega dejanja, in **osebne značilnosti ter individualne lastnosti vsakega otroka**, zlasti starost, zrelost, sposobnost razumevanja pomena in posledic dejanj.

Po predhodno pridobljenem soglasju Hiše za otroke lahko pri posameznem primeru svoje naloge v Hiši za otroke opravljajo tudi policija in centri za socialno delo, a je nujno, da pri tem ne ovirajo osnovne dejavnosti Hiše za otroke.

STROKOVNI DELAVCI HIŠE ZA OTROKE

Zaposleni v Hiši za otroke so po izobrazbi socialni delavec, socialni pedagog, psiholog, pedagog in pravnik, **z večletnimi izkušnjami na svojem področju**. Vsi so aktivno vključeni v medinstitucionalno sodelovanje, načrtovanje in obravnavo primerov.

PROSTORI HIŠE ZA OTROKE NUDIJO OTROKU VARNO OKOLJE IN NE SMEJO VPLIVATI NA VSEBINO OTROKOVE IZPOVEDI

Načela modela Barnahus in ZZOKPOHO določajo, da morajo biti prostori Hiše za otroke opremljeni ob upoštevanju načel skrbnega in obzirnega ravnanja z otroki, ranljivimi udeleženci kazenskega postopka. Nič v prostoru **ne sme vplivati na vsebino otrokove izpovedi**, zato je oprema v Hiši za otroke skrbno izbrana.

Hiša za otroke tudi zagotavlja, da med otrokom in osumljencem oziroma obdolžencem neposredno pred in med zaslišanjem ter po njem ni neželenega osebnega stika in da pred zaslišanjem ni neposrednega osebnega stika med otrokom in drugimi udeleženci postopka, vključno s strokovnjakom, ki bo opravil zaslihanje.

MULTIDISCIPLINARNA IN MEDINSTITUCIONALNA OBRAVNAVA, KI POTEKA »POD ENO STREHO HIŠE ZA OTROKE«

Forenzični
intervju

Telesni
pregled

Zaščita
otroka

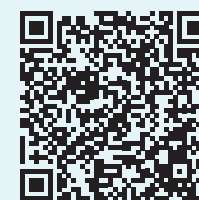
Ocena,
terapija in
podpora

ZASLIŠANJE OTROKA (FORENZIČNI INTERVJU)

Forenzični intervju je metoda razgovora z otrokom, ki **temelji na protokolu** in se uporablja za zbiranje informacij. Glavni cilj razgovora je izogniti se (ponovni) travmatizaciji in pridobiti čim bolj podrobno otrokovo prsto pripoved ob spoštovanju dokaznih pravil in pravic obrambe. Ta metoda je **prilagojena otrokovi starosti in razvojnemu nivoju** ter se izvaja po strokovnih standardih, ki varujejo otrokove pravice in zagotavljajo zanesljivost pridobljenih informacij.

Forenzični intervju izvajajo za to posebej usposobljeni strokovnjaki, ki morajo zaslišanje otroka, ki ga odredi sodišče, voditi v skladu s Protokolom za izvedbo forenzičnega intervjuja z otrokom. Zaslišanje otroka **poteka v ločenem prostoru**, prek avdiovizualne povezave pa ga spremljajo sodnik, tožilec, zagovornik, osumljeni/obdolženi, pooblaščenec otroka, zakoniti zastopnik otroka, center za socialno delo, svetovalec otroka iz Hiše za otroke in sodni izvedenec, če tako določi sodišče. **Pričanja se posamejno** in se lahko uporabijo za izvedbo kazenskega postopka, drugih sodnih postopkov in zagotavljanje psihosocialne pomoči.

PROTOKOL
ZA FORENZIČNI INTERVJU

SMERNICE ZA STAROSTI
PRIMERNA VPRAŠANJA

TELESNI PREGLED

Hiša za otroke zagotavlja prostore in drugo pomoč pri opravljanju telesnega pregleda tako, da je kar najbolj zagotovljeno skrbno in obzirno ravnanje z otrokom. Telesne preglede izvaja specializirano zdravstveno osebje (pediatri, ginekologi), ki so zadržani za zdravstveno oziroma forenzično zdravstveno oceno in oskrbo. Pred telesnim pregledom se otroku posebno pazljivo in skrbno pojasni pomen ter narava zdravniških dejanj, ki so pomembna za analizo in ugotovitev dejstev, pomembnih za kazenski postopek. Ob telesnem pregledu psihološko oporo nudi svetovalec otroka.

KRIZNA PODPORA IN PSIHOSOCIALNA POMOČ (OCENA, TERAPIJA IN PODPORA)

V Hiši za otroke je otrokom na voljo ocena duševnega zdravja in ustrezna podpora specializiranega strokovnjaka, vključno s krizno podporo ter možnostjo vključitve v kratkoročno svetovanje ali terapevtsko obravnavo. Medtem ko se krizna podpora nanaša na psihološko podporo otroku ob zaslišanju in telesnem pregledu, pa **psihosocialna pomoč pomeni trajnejšo obliko psihološke, socialne in praktične pomoči otroku**, ki sledi v času po zaslišanju ali telesnem pregledu in je prostovoljna. Hiša za otroke lahko zagotavlja krizno podporo in psihosocialno pomoč tudi otrokovim družinskim članom, ki niso osumljeni kaznivega dejanja zoper otroka, če to po presoji svetovalca narekuje korist otroka.

ZAŠČITA OTROKA

Multidisciplinarna obravnava in medinstitucionalno sodelovanje omogočata, da so vsi pomembni deležniki seznanjeni in vključeni v zagotavljanje zaščite otrok ter upoštevajo načela največje otrokove koristi. Center za socialno delo je odgovoren za posredovanje informacij o otroku in starših oziroma skrbnikih, spremljanje otroka in staršev oziroma skrbnikov ter opazovanje forenzičnih intervjujev. Ob oceni, da gre za visoko stopnjo ogroženosti otroka in da so potrebni ukrepi za zaščito otroka, center za socialno delo izvede potrebne naloge.

STANDARDI KAKOVOSTI BARNAHUS, KI JIM SLEDI HIŠA ZA OTROKE

PROMISE Barnahus Network je projekt, ki je oblikoval standarde kakovosti Barnahus. Ti predstavljajo operativni in organizacijski okvir za vzpostavitev ter delovanje centrov, ki delujejo po sistemu Barnahus. Z njihovo vzpostavitvijo so želeli doseči, da bo glavni namen Barnahusa vedno dosežen – preprečevanje vnovične travmatizacije in pridobitev take izjave žrtve, ki se lahko uporabi na sodišču, ne da bi bila pri tem kršena otrokova pravica do zaščite, pomoči in otrokom prijaznega pravosodja.

1. Pri izvajanju vseh ukrepov in sprejemanju vseh odločitev je najpomembnejše, da se **ugotovi najboljši interes otroka**.
2. **Sodelovanje otroka** se omogoči tako, da se **spoštuje in zagotavlja njegova pravica do svobodnega izražanja mnenja** in dostopa do informacij. Otroci in družinski člani ali skrbniki prejmejo ustrezne informacije o storitvah, ki so jim na voljo.
3. **Preprečuje se neupravičeno ali nepotrebno odlašanje**. V določenem obdobju se izvede forenzični intervju, ugotovi se, ali je potrebna uvedba ukrepov za zaščito otroka, opravi se ocena duševnega zdravja in zdravstveni pregled, otroku se pravočasno posredujejo informacije.
4. Multidisciplinarno in medinstitucionalno sodelovanje mora biti strukturirano in pregledno. Vloge, mandati, usklajevalni mehanizmi, proračun in ukrepi za spremljanje ter vrednotenje morajo biti jasno določeni. Sodelovanje MDMI se začne s prejemom začetnega poročila o sumu zlorabe otroka in se nadaljuje skozi celotno obravnavo primera.
5. Ciljna skupina so **vsii otroci, žrtve in/ali priče kaznivega dejanja**, ki vključuje kakršnokoli obliko nasilja.
6. **Primere vodi in načrtuje multidisciplinarna in medinstitucionalna skupina**.
7. **Forenzične intervjuje** opravlja usposobljeno osebje v skladu s prakso in protokoli, ki temeljijo na dokazih, na način, da se zbere dovolj kakovostnega dokaznega gradiva. Izvajajo se v prostorih centrov Barnahus in so zvočno ter slikovno posneti, da jih ni treba opravljati znova. Pogovor izvede en sam strokovni delavec, v ločenem prostoru pa ga lahko spremljajo preostali člani skupine, ki obravnavajo primer. Na voljo je tudi sistem za komunikacijo med izvajalcem intervjuja in opazovalci. Pogovor je otroku prilagojen. Izpraševalec upošteva njegovo starost, razvoj, kulturo in posebne potrebe. Opravi se le toliko intervjujev, kolikor je nujno potrebnih za kazensko preiskavo. Morebitne nadaljnje pogovore opravi isti strokovni delavec.
8. **Zdravstvene ocene** in/ali forenzične zdravstvene ocene redno izvaja specializirano osebje v prostorih centrov Barnahus, razen v posebnih primerih, ko je potrebno bolnišnično zdravljenje.
9. Otrokom, ki so žrtve ali priče nasilja, sta **ocena psihičnega stanja in terapija na voljo kot del rednega programa**, ki ga izvajajo usposobljeni in izkušeni strokovnjaki.
10. Osebje ima na voljo redna usposabljanja na strokovnih področjih, za katera so specializirani, ravno tako pa imajo možnost, da se udeležijo skupnih usposabljanj o tematikah, ki združujejo več področij.
11. Model Barnahus stremi k **izmenjavi informacij z interesnimi skupinami** z namenom ozaveščanja, podpore raziskovalnemu delu in za pripravo ter izvajanje zakonodaje, politike in postopkov.

KAKO SE ODZOVEMO, KO OTROK SPREGOVORI O ZLORABI?

KAJ OTROK POTREBUJE OD VAS?

- **Umirjenost** – Globoko vdihnite. Če otrok opazi, da vam je težko, mu to povejte; a dodajte, da imate nadzor nad svojimi občutki, da ga želite slišati in da ni odgovoren za vaše občutke.
- Pomembno je, **da otrok sliši in čuti, da ni kriv**. Ni kriv za zlorabo, kakor tudi ne za to, da ni prej povedal. Kriv je vedno in samo storilec.
- Odprtost za vse, kar ima otrok povedati. **Ne prekinjajte ga**. Več poslušajte, manj govorite. Razumite, da otrok morda ne bo ali ne zmore vsega povedati. Pustite možnost nadaljevanja pogovora. **Razkritej je proces, ne enkratni dogodek**.
- Zaupanje – Pokažite, da **mu verjamete**. Zahvalite se mu za zaupanje, pogovor, ne za vsebino.

KAKO SE Z OTROKOM POGOVARJATE?

- Povejte in pokažite, da ga lahko slišite, da zmorete.
- **Zdržite molk**, tišino; imata svoj pomen.
- Prisluhnite govorici telesa.
- **Povzemajte, kar ste slišali**, da otrok lahko prepozna, ali ste ga prav razumeli.
- Uporabljajte **preproste besede**, primerne otroku.
- Ne postavljajte vprašanj, ki lahko vzbujajo dvom in občutek, da mu ne verjamete: »Ali je to res, kar si mi povedal?«
- Izognite se iskanju resnice, za to opredelitev so odgovorni drugi.
- **Sočutno prisluhnite**, otroka v stiski prepoznajte, potrdite in doživljanje normalizirajte. (»Slišim te, razumem, da si žalosten / jezen / prestrašen / presenečen ... Ta situacija je res zahtevna / to bi presenetilo tudi druge ...«).
- **Bodite potrpežljivi**. Razkritej je proces, ne enkratni dogodek.
- Najdite tudi **podporo zase**.

ČESA NE POČNITE?

- Ne prekinjajte otroka in ne vsiljujte svojih idej – poslušajte in spodbujajte h govorjenju.
- **Ne obljublajte**, česar ne morete izpolniti oziroma o čemer niste prepričani.
- Ne obvežite se k varovanju skrivnosti, tudi če vas otrok to prosi.
- Povejte mu, komu in kdaj boste to povedali in kaj se lahko zgodi.
- Raziščite možnosti, namesto da se ustavite pri »ne vem, kaj bo«.
- Ne sprašujte, zakaj ni prej povedal. Ne izkazujte zgražanja, dvomov o povedanem.
- **Ne dovolite, da je otrok nezaščiten**.

VIRI

Buljan Flander, G. in Roje Đapić, M. (2022). Što kad mi se dijete povjeri? razgovor sa seksualno zlostavljanim djetetom. Dostopno na: <https://g.ordana-buljan-flander.com/sto-kad-mi-se-dijete-povjerirazgovor-sa-seksualno-zlostavljanim-djetetom/> (april 2024).

Council of Europe. (b. d.). Dostopno na: <https://www.coe.int/sl/web/about-us>.

Društvo za nenasilno komunikacijo. (b. d.). Dostopno na: <https://www.drustvo-dnk.si/index.php> (april 2024).

Council of Europe. (2019). Roadmap towards establishing, operating and evaluating Barnahus in Slovenia. Dostopno na: <https://rm.coe.int/prems-105218-eng-2577-barnahus-slovenia-couv-texte-a5-web-bleu/16809e6403>.

Hiša za otroke. (b. d.). Dostopno na: <https://www.hisa-za-otroke.si>.

Hrovat, T., Čobec, S. in Strle, K. (2016). Preprečevanje in prepoznavanje spolnih zlorab otrok. Najpogostejša vprašanja in odgovori nanje. Ljubljana: Društvo za nenasilno komunikacijo. Dostopno na: <https://www.drustvo-dnk.si/images/publikacije/2017-preprecevanjeinprepoznavanjepolnihzlorabotrok.pdf> (april 2024).

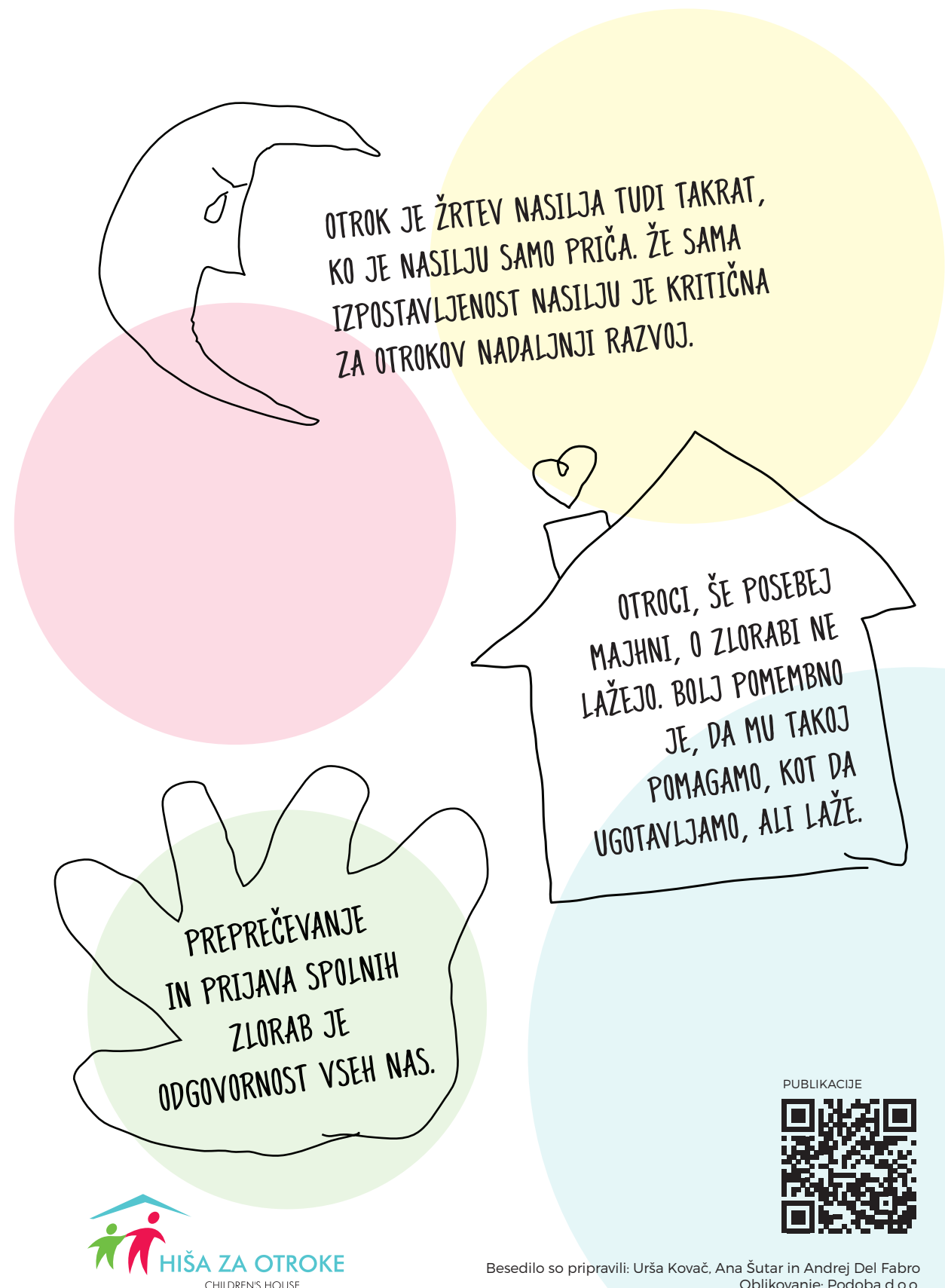
Konvencija Sveta Evrope o zaščiti otrok pred spolnim izkoriščanjem in spolno zlorabo, podpisana leta 2007 na Lanzarotu. Dostopno na: <https://rm.coe.int/168046e1dc> (april 2024).

Pelc, J. (2023). Smernice staršem za pogovor z otrokom in mladostnikom ob čustveno zahtevnem dogodku. Zveza tabornikov Slovenije (neobjavljeno).

PROMISE Barnahus Network. (b. d.). Dostopno na: <https://www.barnahus.eu/en/>.

Svet Evrope. (b. d.). Zaščita otrok pred spolnim izkoriščanjem in spolno zlorabo. Otrokom prijazna multidisciplinarna in medinstitucionalna obravnava, ki temelji na modelu Barnahus. Dostopno na: <https://rm.coe.int/zascita-otrok-pred-spolnim-izkoriscanjem-otrokom-prijazna-multidiscipli/16808acd37> (april 2024).

Zakon o zaščiti otrok v kazenskem postopku in njihovi celostni obravnavi v hiši za otroke – ZZOKPOHO. (2021). Sprejet v Državnem zboru Republike Slovenije, v veljavi od 24. aprila. Dostopno na: <http://www.pisrs.si/Pis.web/pregledPredpisa?id=ZAKO8216> (april 2024).

**“ VSAK OTROK
IMA PRAVICO,
DA JE VAREN PRED
NASILJEM. NALOGA
ODRASLIH JE, DA
GA SPOŠTUJEJO
IN ZAŠČITIJO. ”**

Hiša za otroke je nastala s pomočjo vnaprej opredeljenega projekta Hiša za otroke, sofinanciranega od Norveškega finančnega mehanizma v okviru programa Izobraževanje – krepitev človeških virov. Namen projekta, katerega nosilec je bilo Ministrstvo za pravosodje, je bil vzpostavitev prve institucije, ki bi delovala po modelu Barnahus in v kateri bi se v skladu z mednarodnimi smernicami ter standardi obravnavali otroci, žrtve kaznivih dejanj. Projekt je obsegal ureditev in opremljanje prostorov, pilotno delovanje Hiše za otroke, usposabljanja vseh, ki pridejo v stik z zlorabljenim otrokom in ozaveščanje strokovne in splošne javnosti.

KONTAKT:

Javni zavod Hiša za otroke
Zaloška 59, 1000 Ljubljana
www.hisa-za-otroke.si
gp@hisa-za-otroke-si / 01 555 01 80

